EUROPEES PARLEMENT

2004 *2009*

Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

Brussel, 22 maart 2006

Verslag van de delegatie van de commissie LIBE
over haar bezoek aan Parijs (FR)
Rapporteur:
Agustín DÍAZ DE MERA GARCÍA CONSUEGRA

1. Verslag van het bezoek

Een delegatie van 6 leden van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken is op 20 februari 2006 naar Parijs gegaan om twee administratieve bewaringscentra (centres de rétention administrative – CRA) te bezoeken, namelijk dat van Mesnil-Amelot en dat van het huis van bewaring van het Palais de Justice op het Ile de la Cité in Parijs.

Het doel van de delegatie was, vanuit dezelfde optiek als de bezoeken aan Lampedusa, Ceuta en Melilla, om vast te stellen hoe de levensomstandigheden in de bewaringscentra in de Europese Unie zijn en hoe deze worden beheerd, en met name om de tenuitvoerlegging te controleren van Richtlijn 2003/9/EG tot vaststelling van minimumnormen voor de opvang van asielzoekers.

Na het bezoek heeft de EP-delegatie een ontmoeting gehad met de minister van staat en van Binnenlandse Zaken en Ruimtelijke Ordening, de heer Nicolas SARKOZY, en met een groot aantal NGO's (zie de lijst in de bijlage).

Aan het eind van de dag hebben de leden van de delegatie een persconferentie gegeven waarbij journalisten uit tien landen aanwezig waren[1].

A. Bezoek aan het CRA in Mesnil-Amelot

Organisatie van het centrum

Het centrum van Mesnil-Amelot bevindt zich op het terrein van de luchthaven Charles de Gaulle en is sinds november 1995 in gebruik.

[1] Algerije, Canada, Chili, China, Colombia, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Saoedi-Arabië en Spanje.

Externe vertaling

Het is een administratief bewaringscentrum en geen wachtzone; de wachtzone bevindt zich op het vliegveld zelf. Het bewaringscentrum is op dit moment het grootste van Frankrijk; het biedt plaats aan 156 personen en er verblijven jaarlijks circa 5000 personen.
Het centrum heeft een oppervlakte van 2,5 hectare. Het telt zes gebouwen, met voor het merendeel tweepersoonskamers. Er is één gebouw voor vrouwen (acht tweepersoonskamers). Er zijn bij de mannen 140 plaatsen en bij de vrouwen 16, dus samen 156 plaatsen. Bij wet is besloten dat vanaf volgend jaar maximaal 140 personen in het centrum mogen verblijven.

In 2005 bedroeg de gemiddelde verblijfsduur in het centrum van Mesnil-Amelot 10,39 dagen.

Het centrum wordt bewaakt door de gendarmerie nationale. Deze is onderverdeeld in personeel dat de veiligheid van het CRA bewaakt en gendarmes die optreden als escorte bij de verplaatsing van personen die onder bewaring zijn gesteld. Tot 2001 werd alles geregeld door de dienst voor het gevangeniswezen, ook de onderhoudswerkzaamheden. Deze dienst is zich nu aan het terugtrekken uit het beheer van de CRA's, waardoor werkzaamheden met betrekking tot het beheer van het centrum aan externe partijen worden uitbesteed. Het feit dat het centrum niet over een eigen begroting beschikt, leidt tot problemen bij het beheer van het dagelijkse functioneren van het CRA.

De leden van de delegatie hebben echter geconstateerd dat het centrum in goede staat verkeert. De tweepersoonskamers, de televisieruimte in elk gebouw en de badkamers kunnen als acceptabel worden beschouwd, hoewel het geen erg vredige omgeving is: er zijn afzettingen met prikkeldraad, elk gebouw wordt 's nachts afgesloten en door de nabijheid van het vliegveld is er dag en nacht geluidsoverlast. Het gebouw voor de vrouwen verkeert in betere staat dan de gebouwen voor de mannen. Dagelijks is van 8 tot 18 uur een medische dienst beschikbaar met twee artsen en vier verpleegsters. Er worden geen kinderen opgenomen in het centrum.

CIMADE, een organisatie die migranten steun verleent en voor hun rechten opkomt, is permanent aanwezig (van maandag tot en met vrijdag) en heeft de delegatie verteld over problemen binnen het centrum die verband houden met de langere duur van de bewaring: ruzies, woordenwisselingen, bedreigingen van de medewerkers van CIMADE, zelfmoordpogingen en zelfverminkingen. Volgens een medewerker van CIMADE zou het geweld sinds 2003 zijn toegenomen. De delegatie heeft waardering voor het feit dat CIMADE de mogelijkheid krijgt om continu aanwezig te zijn in het centrum. De belangrijkste landen van herkomst van de in bewaring gestelde mensen in het laatste kwartaal van 2005 waren volgens opgave van CIMADE: Algerije 11,03 %, Roemenië 10,41 %, Turkije 9,88 %, Mali 7,21 %, Marokko 6,94 %, Pakistan 4,63 %, Congo 4,27 %, China 2,94 % en Tunesië 2,94 %.

De asielzoekers in het centrum

De delegatie heeft een echt probleem geconstateerd voor de asielzoekers in de bewaringscentra. Personen in de CRA's die asiel aanvragen, zijn verplicht hun aanvraag binnen vijf dagen na aankomst in het CRA in te dienen. Zij moeten hun aanvraag indienen in het Frans, maar hebben niet de mogelijkheid gratis gebruik te maken van de diensten van een tolk. Door gebrek aan geld en het feit dat ze zijn opgesloten, is het voor hen erg moeilijk om een correcte asielaanvraag in te dienen. Volgens de autoriteiten zou dit probleem voor minder dan 10 % van de asielzoekers in het centrum spelen. Het feit dat er geen tolk wordt verstrekt, is volgens de autoriteiten het gevolg van het beginsel van non-discriminatie tussen asielzoekers in de centra en buiten de centra.

Personen in de centra die asiel aanvragen, ontvangen binnen 96 uur antwoord. Vorig jaar is slechts 1 van de 300 asielaanvragen in het centrum van Mesnil-Amelot toegewezen.

Verklaringen van migranten

De meerderheid van de migranten met wie de leden van de delegatie hebben kunnen spreken, verklaarden dat ze op de openbare weg of in cafés waren aangehouden. Enkele Tunesische onderdanen verklaarden dat ze al verscheidene jaren in Frankrijk woonden, waarvan één sinds 1997. Een onderdaan van Congo die twee jaar in Frankrijk woont, verklaarde dat hij vier ten laste komende kinderen had, waarvan er één in Frankrijk was geboren. Allen verklaarden dat ze niet wisten wat er in de nabije toekomst zou gebeuren. Sommigen klaagden over de slechte sanitaire en hygiënische omstandigheden in het centrum. Op de vrouwenafdeling verbleven drie Roemeense vrouwen en één vrouw uit Mongolië, die sinds een paar maanden in Frankrijk waren.

B. Bezoek aan het CRA van het Palais de Justice (huis van bewaring – Ile de la Cité)

Organisatie van het centrum

Het CRA van het huis van bewaring bevindt zich onder het Palais de Justice en is onderverdeeld in twee afdelingen, een voor vrouwen en een voor mannen. Binnen elke afdeling is er een gedeelte voor personen die worden vastgehouden totdat ze voor de rechtbank van het Palais de Justice verschijnen en een ander gedeelte dat als administratief bewaringscentrum dienst doet. Het is een sombere, donkere ruimte zonder licht en frisse lucht. Er zijn geen ramen. Het is net een gevangenis, alleen met open celdeuren. De omstandigheden vormen een zware mentale belasting, ook voor de mensen van de gendarmerie die er werken. De mannenafdeling zal in juni 2006 worden gesloten, maar de vrouwenafdeling zal open blijven. De 62 plaatsen voor mannen zullen worden verplaatst naar het nieuwe centrum in Vincennes. Alleen het vrouwengedeelte met 34 plaatsen zal dan in gebruik blijven. Ten tijde van het bezoek bevonden zich 52 mannen en 20 vrouwen in het centrum. De meeste personen in het huis van bewaring zijn afkomstig uit de Santé-gevangenis. Onder hen zijn ook mensen die seropositief zijn en verslaafden; deze krijgen methadon van de artsen. Het zijn dus mensen met een strafrechtelijk verleden.

De kamers bevinden zich op de kelderverdieping en bieden plaats aan vier of zes personen. Overal zijn videocamera's geïnstalleerd.
De medische afdeling (tussen de mannen- en de vrouwenafdeling) is 12 uur per dag geopend. De arts is van maandag tot en met vrijdag gedurende twee à drie uur aanwezig. De verpleegster heeft tegenover de delegatie verklaard dat er mensen met ernstige psychische problemen zijn aan wie antidepressiva worden verstrekt.

De levensomstandigheden in het huis van bewaring zijn erbarmelijk; er is weinig ruimte en de lucht is verstikkend.
De toestand op de vrouwenafdeling is iets beter. Er zijn nonnen die de onder bewaring gestelde vrouwen helpen. De vrouwenverblijven bevinden zich op de eerste verdieping; de cellen van de gedetineerde vrouwen bevinden zich op de begane grond. Deze omstandigheid beperkt de bewegingsvrijheid van de vrouwen in het bewaringscentrum: iedere keer als ze naar buiten

willen gaan, naar de binnenplaats, moeten ze vragen om daarheen te worden begeleid. Vervolgens zijn ze ingesloten op de binnenplaats en moeten ze aanbellen om terug te keren.

De gemiddelde verblijfsduur in het centrum bedraagt 12 dagen.

In het laatste kwartaal van 2005 waren de belangrijkste nationaliteiten volgens de opgave van CIMADE: Roemenië 20 %, Algerije 11 %, China 8,44 %, Marokko 5,78 % en Mali 5 %.

De asielzoekers in het centrum

De vertegenwoordigers van CIMADE in het huis van bewaring hebben verklaard dat het voor de personen die daar onder bewaring zijn gesteld, erg moeilijk is een asielaanvraag in te dienen en dat 50 % van de aanvragen wegens onvolledigheid wordt afgewezen. Niemand vraagt om een tolk en deze worden ook niet gratis ter beschikking gesteld (zie hiervoor in het gedeelte over het CRA van Mesnil-Amelot).

Verklaringen van migranten

Bij de mannen heerste een bedrukte sfeer. In het centrum van Mesnil-Amelot kwamen mensen die er verbleven, spontaan naar de delegatie toe om met ze te praten, maar hier bleven ze in hun cel. Een Algerijnse onderdaan verklaarde tegenover de delegatie dat hij sinds 1993 in Frankrijk was, maar dat hij er niet in was geslaagd dit te bewijzen en zo te kunnen profiteren van de mogelijkheid van legalisatie na een illegaal verblijf van tien jaar in Frankrijk. Volgens CIMADE zal die mogelijkheid van legalisatie binnenkort uit de Franse wetgeving worden geschrapt. Een andere onderdaan van Algerije verklaarde dat hij sinds 2001 in Frankrijk woonde, dat hij in een kledingwinkel werkte en dat hij in zijn auto was aangehouden. Hij verbleef al zeventien dagen in het huis van bewaring. Een Marokkaanse onderdaan verklaarde dat hij zijn schoolopleiding in Frankrijk (Bac +5) had gevolgd.

In de vrouwenafdeling worden zwangere vrouwen of vrouwen met kinderen gemakkelijker vrijgelaten.

De situatie is ook voor de gendarmes erg moeilijk. Het personeel wordt niet erg frequent afgelost en de gendarmes blijven gemiddeld twee tot drie jaar werkzaam in het huis van bewaring. De werkomstandigheden zijn ook voor hen erg zwaar.

C. Onderhoud met de minister van staat, Nicolas Sarkozy

De delegatie heeft ongeveer 45 minuten gesproken met minister van staat Nicolas Sarkozy. De vragen van de leden hadden met name betrekking op de redenen voor de verlenging van de maximale duur van de administratieve bewaring. De leden hebben de minister gevraagd naar het waarom van de verdrievoudiging van deze duur, van 12 naar 32 uur, aangezien de gemiddelde duur nog altijd ongeveer 12 dagen bedraagt. In zijn antwoord wees de minister op het feit dat het onmogelijk is binnen de maximale termijnen voor de bewaring de consulaire laissez-passer te verkrijgen voor de terugkeer van buitenlanders naar hun land van herkomst. Bovendien is de regeling in Frankrijk door de verlenging nu meer in lijn met die van andere lidstaten van de Europese Unie, waar de toegestane verblijfsduur langer is.

De rapporteur heeft de minster gevraagd het huis van bewaring zo snel mogelijk te sluiten, en niet alleen het mannengedeelte. De minister heeft de verzekering gegeven dat ook het vrouwendeel zal worden gesloten zodra elders een mogelijkheid gevonden is.

De minister heeft herinnerd aan zijn op aantallen gebaseerde beleid, wat inhoudt dat er jaarlijks gekwantificeerde doelstellingen worden bekendgemaakt voor de uitzetting uit het land: in 2006 zouden 23 000 personen het Franse grondgebied moeten verlaten. Dit beleid is concreet vormgegeven door per prefectuur het aantal personen vast te stellen dat moet worden aangehouden en vervolgens van het grondgebied moet worden verwijderd. In 2003 zijn 10 000 personen uitgezet, in 2005 was dat aantal gestegen tot 20 000.

De minister heeft met nadruk gewezen op de noodzaak van het bestaan van de CRA's en het probleem dat niemand ze in de buurt wil hebben. Na de sluiting van Sangatte zal in juni 2006 ook de CRA in Marseille worden gesloten. Er blijven alleen nog maar moderne CRA's over. In 2005 is 76 miljoen euro gereserveerd voor het beheer van de CRA's.

De leden van de delegatie hebben ook vragen gesteld over het bestaan van "wachtzones" op luchthavens, onder meer in Roissy, vanwaar illegale migranten met chartervluchten naar hun land zijn teruggebracht. Tijdens de tweede helft van 2005 hebben dergelijke vluchten plaatsgehad, met name naar Roemenië. De leden hebben hun ongerustheid uitgesproken over het "collectieve" karakter van deze vluchten. Volgens de minister betekent het feit dat mensen in hetzelfde vliegtuig stappen niet dat er sprake is van "collectieve repatriëring". De heer Sarkozy wees erop dat NGO's de mogelijkheid hebben de migranten tijdens deze vluchten naar hun land van herkomst te begeleiden.

Hij maakte ook zijn zorg kenbaar over het feit dat de Europese Unie moeilijk besluiten kan nemen over immigratie, deels omdat binnen de Raad JBZ eenparigheid van stemmen vereist is. De minister is voornemens de samenwerking tussen de G6-landen (Frankrijk, Duitsland, Groot-Brittannië, Italië, Spanje en Polen) verder uit te breiden. Hij onderstreepte met name het belang van biometrische visa op Europees niveau en van een actiever beleid op het gebied van consulaire laissez-passer, die van essentieel belang zijn voor de repatriëring van de migranten. De minster verwacht ook dat op zeer korte termijn op het niveau van de Europese Unie een lijst van veilige landen van herkomst zal worden vastgesteld. Volgens de minster moet de legale immigratie om arbeidsmotieven worden versterkt en moet worden voorkomen dat er alleen migranten komen in het kader van gezinshereniging.

D. Onderhoud met NGO's

De delegatie heeft een aanzienlijk aantal vertegenwoordigers van NGO's ontmoet (zie de lijst in de bijlage). Zij is in het bijzonder dank verschuldigd aan CIMADE voor de hulp die deze organisatie bij de organisatie van het bezoek heeft geboden.

Verscheidene vertegenwoordigers hebben uiting gegeven aan hun bezorgdheid over het bestaan van wachtzones. Er worden jaarlijks ten minste 2 000 asielaanvragen ingediend aan de grenzen, waarvan 95 % op de luchthaven Roissy-Charles-de-Gaulle. De NGO's worden niet in de "terminals" toegelaten.

2. Conclusies

De delegatie van het Europees Parlement is ingenomen met de medewerking die de Franse autoriteiten hebben geboden om te zorgen dat het bezoek goed kon verlopen. Ze is ook erkentelijk voor de medewerking van de NGO's, die haar hun verslagen hebben gegeven. Ook hier verdient de organisatie CIMADE speciale vermelding.

A. Mesnil-Amelot

- De verblijfsomstandigheden zijn aanvaardbaar.

- De infrastructuren voor hygiëne en gezondheid moeten dringend worden verbeterd.

- Doordat bepaalde diensten aan derden worden uitbesteed en de Franse autoriteiten onvoldoende controle uitoefenen op deze dienstverlening, zijn de prijzen van diverse producten die worden aangeboden aan de personen die in het centrum verblijven, buitensporig hoog. De Franse overheid mag haar handen niet geheel en al van de dienstverlening aftrekken onder het voorwendsel dat deze aan derden is toevertrouwd. Zij moet deze blijven controleren en hierop toezicht blijven uitoefenen.

B. Huis van bewaring Ile de la Cité

- De verblijfsomstandigheden zijn absoluut onaanvaardbaar.

- Zowel de afdeling voor mannen als die voor vrouwen moet met spoed worden gesloten.

- Uitstel van de sluiting van de afdeling voor vrouwen kan met geen enkel argument worden gerechtvaardigd.

C. Asielzoekers in de twee centra

- Aangezien alle formulieren in het Frans zijn gesteld, stuit een groot aantal aanvragers op begripsproblemen, waardoor ze hun asielaanvraag niet juist kunnen invullen.

- Wij hebben de indruk dat de Franse wetgeving verre van duidelijk is waar het gaat om de criteria voor de inwilliging of afwijzing van een asielaanvraag. Het zou nuttig zijn wanneer wij hierover aanvullende informatie zouden ontvangen.

- De taal en de termijnen vormen onoverbrugbare hindernissen voor asielaanvragers.

- Het grote probleem waarmee immigranten worden geconfronteerd, houdt verband met tolkdiensten. Zelfs als een aanvrager over de middelen beschikt om de diensten van een tolk te betalen, zijn er volgens onze informatie maar heel weinig tolken die bereid zijn naar de CRA's te komen.

- Het is onaanvaardbaar dat deze diensten niet gratis door de Franse staat worden verstrekt.

- Zoals reeds is vermeld, wordt 50 % van de dossiers voor de aanvraag van asiel meteen wegens vormfouten afgewezen, zonder dat de aanvraag inhoudelijk wordt beoordeeld.

D. Wachtzones

- Asielaanvragers in de zogenaamde “wachtzones” zouden ook passende waarborgen moeten genieten.

E. Transparantie

- Wij hebben kunnen constateren dat de permanente aanwezigheid van NGO’s (CIMADE) in de CRA’s een positieve uitwerking heeft.

- Er moet worden onderstreept dat de minister van staat, de heer Sarkozy, heeft aangegeven dat de NGO’s de mogelijkheid hebben de immigranten op repatriëringsvluchten te vergezellen.

Annexe I: Programme de la visite de la délégation à Paris
20 février 2006

Lundi 20 février

07.52 h: Départ de Bruxelles en TGV pour Aéroport Paris-Charles de Gaulle, Gare TGV.
09.09 h: Arrivée à Aéroport Paris, Gare TGV
09.30 h: Visite du centre de rétention du Mesnil-Amelot
11.15 h: Départ en car pour l'Ile de la Cité.
12.15 h: Visite du dépôt à l'Ile de la Cité
13.15 h: Déjeuner libre
14.30 h: Déplacement vers la Maison Radio France (116, av Prés Kennedy 75016).
15.00 h: Réunion avec les ONG à la Maison Radio France, au Centre d'Accueil de la Presse Etrangère (CAPE)
16.20 h: Déplacement vers le ministère de l'Intérieur, Place Beauvau, 75008
17.00 h: Rencontre avec le ministre d'État Nicolas Sarkozy
17.30 h: Déplacement vers la Maison Radio France (116, av Prés Kennedy 75016) **en métro**.
18.00 h: Conférence de presse à la Maison Radio France, au Centre d'Accueil de la Presse Etrangère (CAPE)
19.00 h: Départ pour la Gare du Nord **en métro**
19.55 h: Départ pour Bruxelles
21.20 h: Arrivée à Bruxelles

Personne à contacter

Cristina Castagnoli
Avant le 20 février: 0032-477.31.29.36
Pendant la mission: 0033-6.71.35.82.46

PARTICIPANTS:

Membres

1) Jean-Marie CAVADA (ALDE), France. Président de la Commission Libertés civiles, Justice et Affaires Intérieures et Chef de la Délégation
2) Patrick GAUBERT, (PPE) France. Vice-Président de la Commission Libertés civiles, Justice et Affaires Intérieures
3) Agustin DIAZ DE MERA, (PPE) Espagne
4) Martine ROURE (PSE), France
5) Adeline HAZAN (PSE), France
6) Giusto CATANIA (GUE) Italie

Secrétariat LIBE

1) Cristina CASTAGNOLI

Interprètes

Pour les langues: ES - FR IT

1) Mme Annalisa VENTURI
2) Mme CAMPAGNOLA
3) M Erro ERRANDONE
2) M. Philippe DEMAY

Liste des ONG qui ont rencontré la Délégation

- **CIMADE**: Caroline Intrand, du Bureau de Paris (qui a coordonné le rendez-vous avec les ONG); Sandrine Lesecq, intervenante dans les centres de rétention de Paris; Benoit Merckx, intervenant dans les centres de rétention du Mesnil-Amelot et Bobigny, Ezra Nahmad, Président de Cimade de la région Ile-de-France, Marie Hénocq, coordinatrice du service Défense des Etrangers Reconduits

- Amnesty International, Section française: Patrick Delouvin, Responsable du service Réfugié

- ANAFE (Association Nationale d'Assistance aux frontières pour les Etrangers): Hélène Gacon, avocate, présidente de l'ANAFE

- Migreurop Claire Rodier, présidente de Migreurop

- **Réseau Education Sans Frontière**